

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) soveltamisesta yksittäistapauksessa Lieksan Mähkönsillan (ns. kaarisillan) purkamishankkeessa

Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Kaarisillan purkaminen, Lieksa

Hankkeesta vastaava

Lieksan kaupunki

Asian vireilletulo

Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry on 27.6.2025 päivätyillä asiakirjoilla pyytänyt Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta mm. tietoja siitä, onko Lieksan kaarisillan purkamisesta tehty YVA-lain (252/2017) mukainen arviointi ja edellyttänyt, että ELY-keskus keskeyttäisi kaarisillan purkutyöt selvitysten ajaksi, mikäli YVA-lain mukaista arviota ei ole tehty.

ELY-keskus ratkaisee YVA-menettelyn soveltamistarvetta koskevan asian YVA-lain 3 §:n 2 momentin ja 13 §:n tarkoittamalla yksittäistapauspäätöksellä.

Hankkeen kuvaus ja asiaan liittyvät päätökset

YVA-lain 12 §:n mukaan hankkeesta vastaavan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kuvaus hankkeesta ja sen todennäköisistä merkittävistä ympäristövaikutuksista. Arviointimenettelyn soveltamispäätöstä tehdessään ELY-keskuksella on hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan velvollisuus huolehtia asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Ottaen huomioon kaarisillan liittyvät muut alla mainitut päätökset ja niihin liittyvät asiakirja-aineistot, ELY-keskus ei pidä tarpeellisena pyytää hankkeesta vastaavalta erikseen kuvausta hankkeesta tai arviota sillan purkamiseen.

21.7.2025

liittyvistä todennäköisistä merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeeseen liittyvät ympäristövaikutukset on arvioitavissa aikaisempiin päätösprosesseihin liittyvistä asiakirja-aineistoista sekä ELY-keskuksen käytössä olevien hankkeen todennäköistä vaikutusaluetta koskevien rekisteri-, seuranta- ym. tietojen perusteella.

Hankkeen kuvaus

Hankkeesta vastaava aikoo purkaa Lieksanjoen ylittävän nykyisen kaarisillan ja rakentaa paikalle uuden sillan. Tällä hetkellä kaarisilta on suljettu ajoneuvoliikenteeltä sillan heikon kunnan takia. Sillan käyttö on sallittu kevyelle liikenteelle sekä kunnossapito- ja hälytysajoneuvoille. Kaarisilta on tarkoitus purkaa syyskuun 2025 loppuun mennessä.

Kaarisilta sijaitsee Lieksassa Brahean I ja Mähkön VI kaupunginosissa kiinteistöllä 422-1-9901-1. Kaarisilta on osa Siltakatu.

Yleiskaava

Lieksan keskustaajaman oikeusvaikutteinen osayleiskaava on hyväksytty 31.5.2021 (§ 44). Siltakatu on osoitettu yhdystie/kokoojakaduksi ja sen pohjoispuolelle on osoitettu kevyen liikenteen reitti. Lisäksi Lieksanjoen yli Siltakadun kohdalle on osoitettu joen ylittävä sillan merkintä (yli) ja asemakaavoitetun alueen informatiivinen rajaviiva (punaruskea viiva).

Kaarisilta sisältyy alueeseen, joka on osoitettu paikallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (ma). Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla on huomioon otettavia ja säilytettäviä arvoja. Alueiden suunnittelussa ja mahdollisessa rakentamisessa on huomioitava, että niiden erityispiirteiden laadukkuus ei merkittävästi heikenny.

Osayleiskaavassa kaarisiltaa ei ole osoitettu suojeltavaksi. Yleiskaavan selostuksessa todettiin, että suojeluasia ratkaistaan asemakaavassa. Osayleiskaava on lainvoimainen.

Asemakaava

Lieksan kaupunki asetti Mähkönsiltaa koskevan asemakaavan tavoitteeksi tutkia uuden sillan rakentamisen edellytykset nykyisen sillan tilalle. Lieksan kaupunki on todennut, että kaupunki tarvitsee Lieksanjoen ylitykselle kaksi ajoneuvoliikenteelle, mukaan lukien raskas liikenne, soveltuvaa siltaa. Edelleen kaupunki on asemakaavatyön yhteydessä todennut, että uusi ajoneuvoliikenteen silta on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa nykyisen Mähkönsillan sijaintipaikalle.

Kaarisiltaa koskeva Mähkönsillan asemakaavan muutos ja laajennus on hyväksytty 20.12.2021 (§ 152). Kaavassa alueelle on osoitettu Brahean (I) ja Mähkön (VI) kaupunginosan viher-, vesi- ja katualueita. Kaavamääräyksissä todetaan, että vanhan Mähkönsillan (ns. Kaarisilta) saa purkaa ja että tilalle tulee rakentaa uusi silta. Lisäksi kaavassa on annettu uutta siltaa koskevia määräyksiä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi kaavapäätöksestä tehdyt valitukset 9.6.2022 annetulla päätöksellä. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen 23.2.2023 antamallaan päätöksellä.

21.7.2025

Rakennussuojeluesitys

Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry esitti Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle 23.2.2023 päivätyllä hakemuksella, että kaarisillan tulisi suojella rakennusperintölain (498/2010) nojalla. Pohjois-Karjalan ELY-keskus hylkäsi 26.6.2023 päivätyllä päätöksellä kaarisiltaa koskevan suojeluesityksen. Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi päätöksestä tehdyn valituksen 14.3.2024 annetulla päätöksellä. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen 24.10.2024 antamallaan päätöksellä.

Vesitalouslupa

Itä-Suomen aluehallintovirasto myönsi Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitokselle 8.6.2023 vesilain (587/2011) mukaisen luvan uuden sillan rakentamiseen ja vanhan sillan purkamiseen hakemuksen mukaisesti (päätös ISAVI/5956/2022). Aluehallintovirasto on päätöksen perusteluissa mm. todennut, että purku- ja rakennustyöt aiheuttavat tilapäistä työnaikaista veden samentumista hankealueen läheisyydessä sekä lyhytaikaista haittaa kalastolle ja vesistön virkistyskäytölle. Haittojen vähentämiseksi asennustyöt on määrätty suoritettavaksi siten, että vesialueelle, sen käytölle ja kalastolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Lisäksi hankkeen vesistövaikutuksia on tarkkailtava ko. luvan lupamääräyksen 9. mukaisesti. Johtopäätöksenä Itä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille koituvat hyödyt ovat huomattavat hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin nähden, joten luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa.

Katusuunnitelma

Lieksan kuntatekniikkaliikelaitoksen johtokunta on 12.9.2023 (§ 39) hyväksynyt Siltakadun, Mähkönsillan kohdan, katusuunnitelman liitteineen. Päätös on ELY-keskuksen saaman tiedon mukaan lainvoimainen.

Asian käsittely

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13 §:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. ELY-keskus ei ole asian johdosta kuullut asianomaisia viranomaisia, koska se on arvioitu olevan ilmeisen tarpeetonta. Eri viranomaiset ovat osallistuneet kaarisiltaan liittyviin edellä mainittuihin päätösprosesseihin, ja ELY-keskuksella on käytettävissään niihin liittyvät asiakirja-aineistot.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ratkaisu

Lieksan kaarisillan purkamiseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Hankkeen suhde hankeluettelohankkeisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n mukaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetaan YVA-lain liitteessä 1. Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-menettely voi tulla sovellettavaksi yksittäistapauksissa myös kokonaan uudensuunniteltuihin hanketyyppeihin, joiden vaikutuksista ei ole kokemuksia.

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdassa 9 luetaan liikennehankkeisiin liittyviä hankkeita (esimerkiksi moottoritien tai moottoriliikennetien rakentaminen) ja kohdassa 3 luetaan vesistön rakentamiseen ja säännöstelyyn liittyviä hankkeita (esimerkiksi padot ja muut rakenteet, kun padottu tai varastoitu vesimäärä tai vesimäärän lisäys on yli 10 miljoonaa kuutiometriä). Kyseessä oleva siltahanke ei sisälly YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohtien 9 tai 3 mukaisiin hankkeisiin, joihin YVA-menettelyä tulee soveltaa.

Ratkaistaessa YVA-menettelyn soveltamista yksittäistapauksena otetaan huomioon erityisesti YVA-lain liitteen 2 mukaiset tekijät: hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne. Suunnitellun hankkeen ympäristövaikutusten merkittävyyttä arvioidaan ottaen huomioon hankkeet, joihin sovelletaan arviointimenettelyä sekä edellä todettuihin YVA-lain liitteen 2 tekijöihin perustuen.

Hankkeen ominaisuudet ja vaikutusten luonne

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Sillan purkamisen ympäristövaikutukset ovat yleisesti tärinä, lisääntyvä liikenne, vaikutukset pintavesiin sekä luontoon ja maisemaan. Hankealue sijaitsee Lieksan kaupungin keskustassa. Sillan purkutöiden väliaikainen melu, tärinä ja lisääntynyt liikenne aiheuttavat häiriötä alueen asukkaille, mutta ei kuitenkaan aiheuta YVA-laissa tarkoitettuja merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia hankkeen vaikutusalueen asukkaille.

Sillan rakentamisurakalla on vaikutuksia alueen liikennejärjestelyihin. Työmaa-alueelta ohjataan liikenne kulkemaan kantatien 73 sillan kautta. Kiertotie koskee myös kevyttä liikennettä. Veneliikenne joella mahdollistetaan jättämällä keskelle jokea erillinen pienveneväylä. Myös veneilyliikenteeseen voi tulla hetkellisiä katkoja sillan rakennusurakan aikana. Liikennehäiriöt ovat välttämättömiä, mutta niihin voidaan vaikuttaa työmaajärjestelyillä ja töiden ajoituksella.

Vesistövaikutukset

Vanhan kaarisillan purkamisesta voi aiheutua jonkin verran tilapäistä työnaikaista veden samentumista hankealueen läheisyydessä ja lyhytaikaista haittaa kalastolle sekä vesistön virkistyskäytölle. Vaikutukset vesistöön tulevat olemaan lyhytaikaisia, jaksottuneita ja paikallisia. Hankkeen ei myöskään ole arvioitu estävän vesimuodostuman tilatavoitteiden

saavuttamista. Aluehallintovirasto on lisäksi määrännyt asennustyöt suoritettavaksi siten, että vesialueelle, sen käytölle ja kalastolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Lisäksi hankkeen työaikaisia vesistövaikutuksia tarkkaillaan hyväksytyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hankkeen sijainti

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävään maisemaan ja kohteeseen. Kaarisilta sijaitsee paikallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Vanhan kaarisillan purkaminen ei muuta maiseman logiikkaa, koska uusi silta tullaan rakentamaan samalle paikalle. Uusi silta ei tule poikkeamaan maiseman tai rakennetun ympäristön mittakaavasta eikä sen rakentaminen tule edellyttämään merkittävää maaston muotoilua. Uudella sillalla ei tule olemaan merkittävää vaikutusta maiseman rakenteeseen, luonteeseen tai laatuun. Vaikutusalue on suppea ja välillinenkin vaikutus lievä, eikä historiallinen tai kulttuurinen sietokyky ylitä eikä sietokyvyn voida katsoa merkittävästi alentuvan.

Kaarisillalla on kulttuurihistoriallista arvoa. Siltaa ei kuitenkaan suojeltu asemakaavassa. Kaavan suojelumääräysten mukaan sillan saa purkaa. Lieksan kaupunginhallitus on katsonut kaarisillan suojelun olevan kaupungille vaikutuksiltaan erityisesti alueen maankäytön sekä maisema- ja ympäristövaikutukset huomioiden epätarkoituksenmukaista. Uuden sillan suunnittelussa, ulkoasussa ja rakenteissa tulee kiinnittää huomiota sillan maisemallisiin arvoihin sekä sillan sopeutumiseen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä maisemaan.

Kaarisillan kaavaprosessin kuntoselvityksissä on todettu sillan heikko kunto, minkä johdosta mahdollisuudet sillan säilyttämiseen joko loppukäytön tai korjaustoimenpiteiden kautta on todettu rajallisiksi ja käyttöäksi arvioitiin enintään noin 20 vuotta. Lyhyt lisäkäyttöaika heikentää sillan kulttuurihistoriallista arvoa olennaisesti, sillä säilyminen olisi vain väliaikaista. Myös rakennussuojeluprosessissa kaarisillan kulttuurihistoriallisen arvo tunnistettiin, mutta Pohjois-Karjalan ELY-keskus hylkäsi kokonaisharkintaan liittyvillä perusteilla kaarisillasta tehdyn rakennussuojeluesityksen. Edellä mainitut asemakaava- ja rakennussuojelupäätökset ovat lainvoimaisia.

Aluehallintovirasto on vesitalouslupapäätöksessään lausunut, että vaikutukset maisemaan ja luonnonoloihin liittyvät siltatyypin muuttumiseen kaarisillasta jännitetyksi betoniseksi palkkisillaksi. Silta säilyy kuitenkin nykyisellä kohdallaan ja vesimaisema ei muutu.

Hankkeen aiheuttamat ympäristövaikutukset ovat siltojen purkamiselle tyypillisiä ja siten ennakoitavissa. Syntyviä haittoja on lievennetty lupamenettelyssä.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Kyseessä oleva siltahanke ei sisälly YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisiin hankkeisiin, joihin YVA-menettelyä tulisi aina soveltaa.

21.7.2025

Hankkeesta aiheutuvat vaikutukset kulttuuriperintöön ja maisemaan ovat pysyviä, muut hankkeen vaikutukset ovat pääasiassa lyhytaikaisia, tilapäisiä ja pienialaisia. ELY-keskus katsoo, että käytettävissä olevien tietojen perusteella hanke ei kuitenkaan aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3.2 §:ssä tarkoitettuja ympäristövaikutuksia, jotka olisivat rinnastettavissa YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin. Myöskään hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne eivät yksinään tai yhteisvaikutukset ja haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet huomioon ottaen ole sellaisia, että hanke aiheuttaisi YVA-lain 3.2 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näin ollen ELY-keskus katsoo, että hankkeeseen ei ole tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

YVA-menettelyn tarkoitus on, että päätöksenteko hankkeen toteuttamisesta perustuu riittävään tietoon hankkeen ympäristövaikutuksista. Kaarisillan purkuhanketta on jo käsitelty eri viranomaismenettelyissä. Asian aikaisemmissa päätösprosesseissa ei ole havaittu perusteita YVA-menettelyn soveltamiselle. Myös sidosryhmät ovat päässeet osallistumaan eri päätösprosesseihin ja lausumaan kannanottojansa asiassa. Kaarisillan kulttuurihistoriallisen arvon menetys purkuhankkeen vaikutuksena on toistuvasti tunnistettu viranomaisten kokonaisharkinnan kautta, eikä se ole muodostanut estettä purkuhankkeen toteuttamiselle.

Hankkeen keskeyttämisvaatimus

YVA-lain 35 §:n mukaan, jos 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Kaarisillan purkamishanke ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kaarisillan purkaminen on edellyttänyt kuitenkin muiden lakien mukaisia lupia ja lupiin rinnastettavia päätöksiä, joten YVA-lain 35 §:ssä säädettyä pakkokeinoa ei voida soveltaa kyseessä olevassa tapauksessa.

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 3 §, 11 §, 12 §, 13 §, 37 §, liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §, 2 §
Hallintolaki (434/2003) 31 §

Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

21.7.2025

Päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Asian ratkaiseminen

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Sara Muhonen ja ratkaissut ympäristönsuojelu ja vesienhoito yksikön päällikkö Ari Heiskanen. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Päätöksen jakelu

Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry, postitse kirjeellä

Lieksan kaupunki, kirjaamo@lieksa.fi

Museovirasto, kirjaamo@museovirasto.fi

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo, pohjoiskarjalanmuseo@joensuu.fi

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, kirjaamo@pohjois-karjala.fi

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, kirjaamo.pohjois-savo(at)ely-keskus.fi

Tiedottaminen

Tämä päätös julkaistaan sähköisesti viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/yva-paatokset-pohjois-karjala.

Päätöstä koskeva kuulutus pidetään nähtävänä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen verkkosivuilla 21.7.2025–21.8.2025 välisen ajan.

Lisätietoja

Ympäristöasiantuntija Sara Muhonen, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi, puh. 029 502 6394

Liitteet

Valitusosoitus (hankkeesta vastaavalle)

Tämä asiakirja POKELY/804/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POKELY/804/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Heiskanen Ari 18.07.2025 11:03

Esittelijä Muhonen Sara 18.07.2025 11:59